

KATHERINE WEBB

„PALIKIMO“ AUTORĖS KNYGA

Nematomieji

*Meilės, apgaulės ir žmogžudystės istorija.
Kas kartą pamatyta – nebegali būti nematoma.*

KATHERINE WEBB

Nematomieji

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Virginija Traškevičiūtė

VILNIUS 2016

UDK 821.111-31
Ve-02

Katherine WEBB
THE UNSEEN
Orion, London,
2011

Copyright © Katherine Webb 2011
First published by Orion, London
© Virginija Traškevičiūtė, vertimas į lietuvių kalbą, 2016
© „Tyto alba“, 2016

ISBN 978-609-466-165-5

*Mūsų gimimas – vien miegas ir užmarštis:
Siela, užtekanti drauge su mumis,
mūsų gyvenimo Žvaigždė,
Kažkur kitur sukurta
Ir ateina iš tolių.*

William Wordsworth
Odė užuominoms apie nemirtingumą

*...jei mes išties būtume įrodę šios planetos paviršiuje
egzistuojant gyventojus, gausumu galbūt nenusileidžiančius
žmonių giminei, kurie gyvena savo nežinomą gyvenimą
mums nežinomu būdu ir kuriuos nuo mūsų skiria tik tam
tikri virpesių dažniai...*

Seras Arthuras Conanas Doyle'is
Fėjų pasirodymas

*Šalia kiekvieno augalo ir gyvūno fizinės formos mes jaučiame
kupiną gyvybės dvasinę formą...*

Rudolph Steiner
Teosofija

I

Gegužės 14, 1911

Mieļoji Amelija,

pas mus čia nuostabiausias pavasario rytas, o diena paženklinta šiokiu tokiu jauduliu. Šiandien atvyksta naujoji tarnaitė – Ketė Morlėj. Turiu pripažinti, kad jaučiu nerimą dėl liūdnei pagarsėjusios jos reputacijos, tačiau visgi neabejoju, kad negali viskas būti taip blogai. Albertas anaiptol nebuvo tikras dėl jos samdymo, bet man pavyko jį įtikinti pateikus du argumentus: pasamdyti ją, kai niekas daugiau to nedarytu, iš mūsų pusės yra pagirtina krikščioniška mielaširdystė; o dėl jos reputacijos turėsime mokėti jai labai mažai, ir tokiu būdu jos pasamdymas taps gera investicija į namų ūkį. Mes padvigubiname savo tarnų skaičių faktiškai be papildomų išlaidų! Gavau rekomendacinį laišką iš namų Brotono gatvėje ūkvedės – ponios Hedingli, – kuriame ji išvardija merginai žinomų pareigų sąrašą, taip pat primygtinai pataria neleisti jai skaityti – „visų mūsų labui“. Ne-

labai suprantu, apie ką ji, bet manau, kad būtų išmintinga paisyti išmanančių reikalą žmonių patarimo. Jinai – ponია Hedingli – dar perpasakoja savotišką gandą apie merginą. Neįsivaizduoju, kodėl ji nusprendė apie tai užsiminti, – nebent dėl pomėgio liežuvauti, – kad Ketės tėvo tapatybė kelia visokių kalbų ir kad šnabždamasi, turint omeny tamsius jos odos ir plaukų tonus, kad jis galėjęs būti negras. Regis, po šito gando kiti tarnai Brotono gatvėje ėmę pravardžiuoti ją Juodąja Kate. Aš tai neabejoju, jog merginos motina, kad ir kokios prastos kilmės, nebūtų galėjusi taip žemai pulti, nebent ji tapo paties šlykščiausio nusikaltimo auka. O kad jos vargšė dukra turi nešioti tokią nelemtą pravardę, vargu ar teisinga. Tvirtai nusprendžiau, kad daugiau taip ją vadinant man neteks girdėti.

Prisipažinsiu, – kad ir nervindamasi, – aš drauge ir laukiu jos atvykimo. Ne vien dėl to, kad po lovomis voliojasi kamuoliai dulkių, didumo kaip obuoliai! Jau daugybę mėnesių ponია Bel, telaimina ją Dievas, nebeįstengia taip žemai pasilenkti, kad juos įžiūrėtų. Visam namui reikia kruopščios priežiūros. Bet man taip pat bus didelis džiaugsmas padėti vienai iš Dievo kūrinų, kuri buvo paklaidinta ir atsidūrusi pavojingai arti pražūties. Čia ji ras dievobaimingus namus, atleidimą ir galimybę tarnauti Viešpačiui sunkiu darbu ir doru gyvenimu. Ketinu šitame kelyje teikti jai visokeriopą pagalbą ir iki galo ją globoti – ji bus mano kūrinys – įsivaizduok tai! Galimybė tikrai pakeisti žmogų ir vėl gražinti j doros kelią. Esu tikra, mergina supras, kaip jai pasisekė, kad jai suteikta tokia proga išsigelbėti. Ji atvyksta pas mus susitepusi ir greit bus nušveista iki tviskesio.

Toks darbas išties tobulai padeda pasiruošti motinystei. Nes kas gali būti svarbiau motinos veikloje, nei išauklėti savo vaikus dievobaimingais, gerbtiniais ir dorais žmonėmis? Matau, kaip puikiai tu tvarkaisi su mano dukterėčia ir sūnėnu, brangiaisiais Ele ir Džonu, ir negaliu atsigerėti tavo švelniai vadovaujamu elgesiu su jais. Nesierzink taip labai dėl Džono ir jo laidynės. Esu tikra, kad gangreit jis išsaugs iš to polinkio į smurtą: berniukiška prigimtis Apvaizdos valia yra karingesnė nei mergaičių, ir gali būti, kad jis jaučia impulsus, kurių mudvi su tavim negalime suprasti. Kaip aš trokštu pati turėti mažyčių sielų ir jas auginti.

Amelija, atleisk, prašau, kad vėl tavęs klausiu, bet bijau, kad pastarasis tavo laiškas nė kiek neišsklaidė tamsos, gaubiančios man rūpimą klausimą. Ar tau būtinai reikia atsakyti taip miglotai, mieloji? Žinau, kad šituos dalykus nelengva aptarinėti, iš tiesų geriau visai apie juos nekalbėti, jei įmanoma, bet mano rūpestis didelis, ir jei negaliu kreiptis pagalbos ir patarimo į savo seserį, tai į ką tuomet, dėl Dievo, kreiptis? Albertas yra pavyzdingas vyras, iš jo sulaukiu vien švelnumo ir prieraišumo – kasnakt prieš miegą jis prispaudžia lūpas man prie plaukų ir išliaupsina mane kaip gerą žmoną ir mielą būtybę, bet paskui jis užmiega, o man belieka gulėti ir sukti galvą, ką tokio darau ne taip, ar ko nedarau, ar išties net ir nebandau daryti. Jei tik tu galėtumei man labai tiksliai nusakyti, kaip man derėtų elgtis ir kaip mūsų kūnai galėtų „susijungti“, anot tavęs? Albertas toks nuostabus vyras, man belieka daryti išvadą, kad tai aš, kaip žmona, nevykdau savo priedermės ir kad tai yra priežastis – na, kad vis dar negaliu tikėtis laimingojo įvykio. Meldžiu, brangioji Amelija, būk tikslė.

Šiaip viskas gerai. Vertėtų čia ir baigti laišką. Saulė jau aukštai, paukščiai čiulba kaip pašėlę, ir aš išsiųsiu laišką pakeliui, eidama aplankyti vargšelės ponios Daf, kuri neturi tokių rūpesčių kaip aš ir guli lovoje dėl smarkaus užkrėtimo po šeštojo vaiko – vėl berniuko – gimimo. Paskui po pietų turi pasirodyti Ketė Morlėj, ji atvyks trečios valandos penkiolikos minučių traukiniu. Ketė – koks šiurkštus vardas. Kažin, ar ji leisis vadinama Kiti? Parašyk man greitai, mielčiausia ir geriausia iš seserų.

Tave mylinti Estera

2011

Kai pirmą sykį Li išvydo vyrą, pakeisiantį jos gyvenimą, jis gulėjo kniūbsčias ant plieninio stalo, visiškai abejingas jos buvimui. Buvo išlikę jo drabužių skiaučių, purvo spalvos, blizgančių nuo drėgmės. Kelnų kiškos apatinė pusė, švarko pečiai. Ji pajuto šaltį, lyg pati ten gulėtų, ir šiokią tokį nejaukumą dėl nuogumo. Jo galva buvo nusukta nuo jos, veidas pusiau prispaustas prie stalo, tad ji tegalėjo matyti lyg išraižytus tamsius plaukų darinius ir vieną tobulą vaško spalvos ausį. Li oda pašiurpo, ji pasijuto vujariste. Atrodė, kad jis tik miega ir bet kurią minutę gali sujudėti, pasukti galvą ir pažvelgti į ją, pažadintas jos žingsnių ir jos kvėpavimo garso, sklindančio į tą nepriekaištingą ausį.

– Juk neketini apsivemti, ką? – iš transo pažadino ją Rajano balsas.

Ji nurijo seiles, papurtė galvą. Rajanas šypsojosi nieko gera nežadančia šypsena.

– Kas jis toks? Kas jis buvo? – paklausė ji atsikrenkštusi ir sukryžiaivo rankas dėdamasi abejinga.

– Jei žinotume, nebūčiau tavęs kvietęs čionai net į Belgiją.

Rajanas nerūpestingai gūžtelėjo pečiais. Jis vilkėjo baltu apsiaustu tarsi gydytojas, bet nevalyvu ir dėmėtu. Prasiskleidus skvernam buvo matyti apiplyšę džinsai ir aptrintas odinis diržas.

– Pirmą kartą matai negyvėlį? – paklausė Piteris savo ramia gališka intonacija. Piteris, archeologijos skyriaus viršininkas.

– Taip, – linktelėjo Li.

– Tai visuomet būna savotiškas potyris. Na, šitas senukas bent jau neskleidžia kvapo. Tai yra ne paties blogiausio kvapo, – pasakė jis.

Li susivokė kvėpuojanti per burną negiliais kvėpčiojimais, kaip tikintis blogiausio. Ji atsargiai įkvėpė per nosį. Kvapas buvo drėgnas, kone aštrus – lyg šlapių sausio lapų, lyg upės žiočių dumblo.

Ji pasirausė krepšyje, išsitraukė bloknotę ir rašiklį.

– Kur, sakei, jį surado? – paklausė.

– Užpakaliniame namo sode netoli Zonebekės, į šiaurės rytus nuo Ipro. Ponia Bišė kasė kapą savo šuniui... – Rajanas padelsė, dėdamasis tikrinąs savo užrašus, – savo šuniui *Andrė*, jei teisingai užsirašiau. – Nusišypsojo savo vylingu kreivu vyptelėjimu, ir jis aidu smilktelėjo Li iki kaulų. Ji kilstelėjo antakį, nieko daugiau. Ruožais krintančioje šviesoje jo oda atrodė pilka, po akimis buvo ratilai. Bet jis vis dar gražus, pagalvojo ji bejėgiškai. Vis dar gražus. – Kasė vieną kapą, o atkasė kitą. Vos nenukirto kastuvu jo dešinės rankos – pažiūrėk.

Jis atsargiai parodė į negyvėlio dilbį. Pageltusi oda buvo prasiskyrusi, kyšojo ruda mėsa, audiniai lyg žemių, lyg mėšlo spalvos. Li vėl nurijo seiles ir pajuto svaigulį.

– Ar Karo aukų laidojimo komisija jo neidentifikavo? Kam reikėjo kviesti mane?

– Tiek daug kasmet randama negyvų kareivių – penkiolika, dvidešimt, dvidešimt penkis. Darome, ką galime, bet jei nėra nei pulko ženklelių, nei kilpučių, nei svarbių aprangos ir amunicijos dalelių, mes tiesiog neturime už ko užsikabinti, kad galėtume tęsti darbą, – paaiškino Piteris.

– Jis bus dailiai palaidotas, gaus dailų baltą kryžių, bet jie nežinos, kokį vardą ant jo užrašyti, – pasakė Rajanas.

– *Dailiai palaidotas?* – pakartoto Li. – Rajanai, tu pernelyg lengvabūdiškas. Kaip visada.

– Žinau. Aš nepakenčiamas, tiesa? – Jis vėl smagiai nusišypsojo, kaip paprastai sušvelnindamas rimtus dalykus.

– Taigi... jei nėra už ko užsikabinti, kuo, tavo nuomone, aš galėčiau padėti? – kreipėsi Li į Piterį.

– Na... – pradėjo Piteris, bet Rajanas jį nutraukė.

– Ar nenorėtum pažvelgti jam į veidą? Jis stebinamai gerai išsilaikęs – tas sodo galas, regis, kiaurus metus drėkinamas, apacioje teka upelis. Labai gražus, visais atžvilgiais. Nagi, juk tu nebijai? Nesibaidai archeologinio radinio?

– Rajanai, kodėl tu toks... – ji nutilo, nebaigusi sakinio. Užsibruko už ausų plaukus, sukryžiavo ant krūtinės rankas ir apėjo aplink stalą.

Negyvelio veidas buvo mažumą suraukšlėtas, tarsi žmogus atgulė miegoti, tvirtai prisispaudęs prie nelygios žemės pagalvės. Ant apatinio skruosto raukšlė, nusidriekusi nuo akiduobės iki burnos. Jo viršutinę lūpą vis dar žymėjo ilgas elegantiškas linkis, virš jos matėsi šerių pėdsakai. Apatinė lūpa ir žandikaulis buvo sumalti į košę, į ją Li neįstengė žiūrėti iš arčiau. Nosis irgi buvo sutraiškyta, priplota, minkšta kaip drebutiena. Atrodė taip, lyg ištiesusi ranką ji galėtų delnu viską išsemti lauk. Tačiau

jo kakta ir akys buvo tobulos. Ant kaktos netvarkingai krito permirkusi garbana; kakta be jokios raukšlės, gal dėl jaunatvės, o gal kad oda buvo išbrinkusi, prisisunkusi vandens. Jis tikriausiai buvo gražuolis. Ji beveik galėjo tai matyti – atitolinti žvilgsnį, leisti išblukti baisiems sužalojimams, netinkamai odos spalvai, nežmogiškam kvapui. O akis supo mažos juodos blakstienos – kiekviena atskirai, pastebima, tvarkingai subrūkšniuota, kaip ir turėtų būti. Kaip ir buvo tą dieną, kai jis mirė, beveik prieš šimtą metų. Vokai vos įžiūrimai blizgėjo sidabru, kaip per ilgai palikta mėsa. Ar jie buvo visai sumerkti? Li pasilenkė arčiau, kiek susiraukė. Dabar jie atrodė lyg truputį prasivėrę. Tik truputėlį. Kaip kai kurių miegančių ir sapnuojančių žmonių. Ji pasilenkė dar arčiau, jos širdies dūžiai stelbė lempų zvimbimą. Ar pamatys jo akis sujudant po vokais? Ar jose tebėra sustingęs paskutinis jo išvystas vaizdas? Kaltinamai atsispaudęs rainelėse. Ji sulaukė kvapą.

– Bū-ū! – riktelėjo Rajanas jai į ausį.

Li krūptelėjo, garsiai aiktelėjo.

– Kvailys, – atšovė jam ir išėjo pro sunkias sukamąsias duris, pyktelėjusi, kad taip lengva ją išgąsdinti.

Ji guviai užlipo du laiptų maršus ir pasuko į koledžo kavinę, sekdamą paskui gruzdintų bulvyčių ir kavos kvapą. Pildamasi kavos į popierinį puodelį pastebėjo, kad jai dreba rankos. Klestelėjo į plastikinę kėdę prie lango ir užsižiūrėjo į peizažą. Monotoniškas, pilkas ir rudas – lygiai taip ir Anglija atrodė jai išvykstant. Tvarkinga akį režiančių kroku eilė palei taką tik parėškino visa ko pilkumą. Jos atspindys lange buvo blyškus – blyški oda, blyškios lūpos, blyškūs gelsvi plaukai. Negyvėlis rūsyje, ir tas spalvingesnis, gailiai pamanė ji. Belgija. Ūmai ją

pagavo troškimas būti kur nors kitur, bet kur, tik ne čia. Kur nors, kur skaisčiai šviečia saulė, išryškindama peizažo kontūrus ir leisdama šilumai skverbtis iki pat kaulų. Kodėl, po galais, ji sutiko atvažiuoti? Bet ji žinojo kodėl. Nes to paprašė Rajanas. Jis nužengė tiesiai iš jos minčių ir atsėdėjo priešais, raukdamas antakius.

– Klausyk, aš atsiprašau, gerai? – tarė apgailėstaudamas. – Man irgi nėra lengva, kai tu čionai, supranti. Aš nervinuos.

– Kodėl aš čia, Rajanai? – paklausė Li.

– Manau, tu galėtum iš to išpešti puikų siužetą, rimtai. Dingęs kareivis, šitiek metų niekam nežinomas, neapraudotas...

– Tu nežinai, ar jis neapraudotas.

– Teisybė. Na, tuomet nesurastas. Žinau, tu manai, kad aš į šį reikalą žiūriu lengvabūdiškai, bet taip nėra. Jo mirtis tikriausiai buvo sumautai apgailėtina, ir, mano nuomone, vyrukas nusipelno šio tokio dėmesio, kaip manai?

Li įtariai jį stebėjo, bet jis atrodė nuoširdus. Nuo tada, kai paskutinįsyk jį matė, jo plaukai ataugo. Rusvos garbanos laisvai krito abipus veido, atliepdamos trijų ar keturių dienų šerius ant smakro. Jo akys buvo tamsaus medaus spalvos. Li stengėsi neužsižiūrėti į jas.

– Kodėl aš? – paklausė ji.

– O kodėl ne tu? – atrėmė jis. – Aš ne tiek jau daug nepriklausomų žurnalistų pažįstu.

Kurį laiką jis žvelgė į savo rankas, ėmėsi knebinėti atspurusį nykščio nagą, ten oda jau buvo paraudusi. Li pajuto, kaip sutvinkčioja jos pirštai, – šitiek laiko ji mėgino atpratinti jį nuo to įpročio.

– Ir tai viskas? – neatlyžo ji.

Rajanas susiraukė, susierzinęs greit įkvėpė.

– Ne, tai ne *viskas*. Ką nori iš manęs išgirsti, Li? Kad norėjau tave pamatyti? Puiku, jau pasakiau, – stačiokiškai išklojo jis.

Li išspaudė atšiaurią šypseną.

– Tu niekad nemokėjai dorai išsakyti, ką jauti. Visuomet lyg kraują iš akmens spaudi.

– Neturėjau daug progų patobulėti nuo tada, kai išvykai.

– Turėjau velniškai rimtą priežastį, ir tu tą žinai.

– Tai kodėl tuomet atvažiavai, jei jau aš toks netikša ir nenori manęs nė matyti?

– Aš niekad nesakiau... – Li atsiduso. – Pati nežinau, ko atvažiavau, – prisipažino. – Dešimt mėnesių neturėjau jokios idėjos geram straipsniui. Nebežinau, kiek laiko nesu parašiusi nieko, ką verta skaityti. Maniau, gal tu turėsi kažką tokio, už ko tikrai galėčiau užsikabinti, bet neatpažįstamas kareivis? Ką gi man tirti – tavo darbą Karo aukų laidojimo komisijoje? Kas nutinka tiems vyrams, kai juos iškasate? Be abejo, tai svarbu, bet tai būtų sausas...

– Na, nėra taip, kad *nebūtų* už ko užsikabinti, – tarė Rajanas, palinkdamas prie jos ir vėl nusišypsodamas savo patrauklia berniokiška šypseną.

– Ką turi omeny? Piteris sakė...

– Norėjau tau pasakyti ten, apačioje, bet tu nudūmei.

– Ir kas gi tai?

– Pavakarieniauk šįvakar su manim, ir aš tau parodysiu, – tarė jis.

– O kodėl nepasakius tiesiog dabar? – atsargiai pasiūlė ji.

– Vakarienė būtų kur kas įdomiau.

– Ne. Rajanai, klausyk, aš nemanau, kad mudviem derėtų... pernelyg daug būti dviese. Tik ne tai.

– Ak, liaukis, Li. Kas čia blogo? Mes pakankamai ilgai pažįstame vienas kitą...

– Matyt, nepažinojome vienas kito taip gerai, kaip mums atrodė, – pasakė Li, dirstelėjusi į jį. Pyktis užaštrino jos žvilgsnį, ir ji pamatė, kaip Rajanas virpteli.

– Tiesiog... pavakarieniauk šįvakar su manim, – pasakė jis švelnesniu tonu.

Li išbaigė savo kavą, raukydamasi dėl netikusio kartaus skonio.

– Viso, Rajanai. Norėčiau pasakyti, kad buvo malonu vėl tave pamatyti. – Ji pakilo eiti.

– Palauk, Li! Nejau net nenori sužinoti, ką prie jo radome? Aš tau pasakysiu, o tada jau galėsi spręsti, pasilikti ar ne. Li! Jis turėjo laiškų – jie prabuvo žemėje devyniasdešimt penkerius metus ir išsilaikė! Ar gali įsivaizduoti? Ir tai ne paprasti laiškai, – šūktelėjo Rajanas jai iš paskos.

Li sustojo. Štai ji, ta mažutė kibirkštėlė, smalsumo žybsnis prieš pradėdant kapstyti kokią nors istoriją. Ji iš lėto atsigrėžė į jį.

1911

Ketę taip hipnotizuoja už lango lekiantis išskydęs pasaulis, kad kelionės laikas bėga greitai – gerokai per greitai. Palenkusi prie stiklo galvą, spoksodama į kreidinių dangų ir žalius laukų ruožus, besiliejančius apačioje tarsi upė, ji vaizduojasi judanti greičiau nei bet kas kada nors, ar gal netgi skriejanti kaip paukštis. Ji žino, kad traukinys visą kelią dums į vakarus, taip toli į vakarus, kaip jai niekad nėra tekę būti. Jis važiuos toliau be jos į Devoną, Kornvalį ir prie jūros. Ji taip norėtų vėl pamatyti jūrą. Nuo tos minties net suskausta. Ji yra mačiusi jūrą tik vieną sykį, kai buvo aštuonerių metų ir jos mama dar buvo gyva, tada visi šeimynykščiai susiruošė į vienos dienos iškylą į Vitsteiblį. Buvo šilta ir maloni vasaros diena, su perregimais debesimis ir lengvu vėjūkščiu, nuo kurio pūščiojimų plaikstėsi pasijodinėti skirtų asiliukų uodegos ir bangavo tušti šezlongai. Džen telmenas nupirko jai austrę geldelėje ir braškinių ledų porciją, ir ji apvėmė visą savo geriausios suknelės priekį. Tiži pasenusi austrės mėsa lipniame rožiniame padaže. Bet vis tiek tai buvo laimingiausia jos gyvenimo diena. Ji išsaugojo austrės geldelę,

daug metų laikė ją kartono dėžutėje su širdžiai brangiais mažmožiais.

Traukiniui lėtinant greitį skrydžio jausmas išsisklaido, ir Ketė vėl junta kūno naštą ir į žemę įaugusias kojas. Pagunda neišlipti didžiulė. Ji galėtų susigūžti ant šaltos ir drėgnos sėdynės ir glūdėti taip, glūdėti, kol pro dulkėtą langą išvystų jūrą. Bet traukinys stabdydamas suūkia, ir ji stipriai sugniaužia rankas, spaudžia tol, kol nagai įsikerta į delnus. Šis gestas turėtų suteikti jai tvirtybės, bet jai nelabai pavyksta. Tačiau stotis maža ir paprasta. Išlipo tik ji ir dar vienas keleivis, liesas rūsčiai žvelgiantis ūsočius; subruzdimas prie bagažo vagono, iš jo į karutį kraunamos kelios didelės medinės dėžės. Aukšti jaunų dilgėlių ir budlėjų stiebai linksi virš medinės tvoros, švelniai kuždėdamiesi. Ketė giliai įkvepia. Ji mieliau būtų bet kurioje kitoje pasaulio vietoje, bet tuo pat metu jaučiasi sustingusi, bejausmė, tarsi visi jautimai būtų buvę išpurtyti iš jos per pastaruosius skausmo ir smurto mėnesius. Tolimajame perono gale stovi baisingai drūta moteris. Ketė padelsia, pasižvalgo ko nors kito ir iš lėto patraukia prie jos.

Moteriškė – kiek paritus, tiek pastačius. Skruostai lipa ant akių ir siaurina jas iki plyšių. Pagurkliai nukarę ant krūtinės, taigi linija nuo žandikaulio iki ančio driekiasi vientisa ir nepertraukiama. Nuo juosmens kabančios mėsingos klostės lengvai siūbuoja po plonu medvilniniu suknelės audiniu, bumbasi jai į šlaunis. Ketė jaučia, kaip aštrios pilkos akys nužvelgia ją nuo galvos iki kojų. Ji irgi įremia į ją žvilgsnį ir nė nevirpteli.

– Ar jūs Sofi Bel? – paklausia ji moters.

Sofi Bel. Koks gražus, skambus vardas. Ketės vaizduotė buvo nupiešusi aukštą, švelnią moterį rugiagėlių akimis ir gintaro spalvos strazdanomis.

– Tau aš ponia Bel. O tu Ketė Morlėj, jei neklystu? – trumpai atšauna moteris.

– Taip, tai aš.

– Tuomet Dieve padėk man, nes iš tavęs vis tiek nebus jokios naudos, – sako Sofi Bel. – Šešis mėnesius prašiau pagalbininkės namų ruošoje ir gavau šitą dvasną, kuri, panašu, iki penktadienio užvers kojas, – murma ji, nusigręždama nuo Ketės ir žingsniuodama tolyn stulbinamu greičiu. Jos kojos brėžia plačius lankus, pėdos trinksi į lygų plokštumos paviršių. Ketė tik kartą sumirksi, čiumpa savo kelionmaišį už rankenos ir nuseka paskui ją.

Už stoties laukia ponis ir dviratis vežimas. Mažasis ekipažas pavojingai pasvyra į šoną, kai Sofi Bel dribteli ant sėdynės šalia vežiko. Ketė į jį pažvelgia tarsi tikėdamasi įduoti jam savo krepšį, tačiau vyras meta į ją trumpiausią, koks tik gali būti, žvilgsnį ir vėl sutelkia dėmesį į automobilį, visą blizgantį ir juodą, sustojusį kitapus.

– Na, nestovėk čia kaip kvailė! Lipk. Aš negaliu gaišti kiaurą dieną, – irzliai paliepia jai ponia Bel.

Ketė nevikriai numeta savo krepšį ant užpakalinės sėdynės ir iširopščia iš paskos. Vos įsėdus, vežikas pliaukšteli vadelėmis, ir ponis suskanta traukti, su kratuliu veždamas juos tolyn. Tokiu būdu, žvelgiant atgalios į ką tik nuvažiuotą kelią, Ketė yra velkama į jos naująjį vaidmenį, naują gyvenimą. Kažkas joje taip smarkiai tam priešinasi, jog gerklėje įstringa kamuolys ir jai darosi sunku kvėpuoti.

Šaltųjų Uosių Giraitės kaimas išsidėstęs maždaug už dviejų mylių nuo Tačamo, takas vingiuoja tai į pietus, tai į rytus pro ežerą

ir nendrynų tankmę, užliejamąsias lankas, tokias ryškias nuo pavasarinės augmenijos, kad atrodo kone netikroviškos. Jauni lapeliai blykčioja sidabru vėjeliui papūtus, net oras atrodo prisodrintas žalumos kvapo – drėgmės ir stipraus, kvaitinančio gėlių aromato. Jų išgąsdintas garnys prasibrauna pro meldus ir atrodo per lėtas ir per sunkus skristi. Saulė nutvieskia riebaluotas pilkas jo plunksnas, žiba vandens karoliukuose, krintančiuose jam nuo kojų. Ketė žiūri. Ji nežino, kaip jis vadinasi. Niekad nėra mačiusi tokio didelio paukščio, kažin ar išvis matė kitokių paukščių nei žvirbliai ir nuobodūs Londono balandžiai, besikapstantys po purvą, kad pramistų. Ji prisimena Džentelmeno kanarėlę, to mažyčio auksinio kūnelio žvitrumą, ir kaip jis švilpiniuodavo jai, niūniuodavo, visai patatindamas čiulbėti. Ji stebėdavo, delsdavo su dulkių šluoste rankoje ir gėrėjosi jos užsispyrimu. Ponia Bel visą kelią plepa su vežiku, prislopintas jos monologas liejasi beveik be atvangos, pertraukiamas tik trumpučių pauzių, į kurias įsiterpia vyro suniurnėjimas. Didžiumą jos šnekos nustelbia ponio kanopų kaukšėjimas, bet Ketė pagauna atsitiktinius žodžius ir frazes: „Ji vėl sugrįš nė vasarai nepasibaigus, minėsite mano žodį“... „turėjo įžūlumo pasakyti, kad darbas atliktas netikusiai“... „jos sūnus vėl pabėgo su jaunute, beveik vaiko amžiaus“... „su turinčiais nusi-kalstamų polinkių trumpa šneka“. Ketė dirsteli per petį ir pagauna ponios Bel primerktų akių žvilgsnį.

Vikariatas pastatytas iš nublukusių raudonų plytų, tai trijų aukštų beveik stačiakampis pastatas. Taisyklingos langų ryškiai baltais rėmais eilės žvelgia į pasaulį, stikluose skaisčiai atspindi dangus. Aplinkui besidriekiantis sodas kupinas ankstyvųjų gėlių, jų spalvomis mirga tvarkingos lysvės, vingiuojančios per trumpai nupjautos švarutėlės vejos plotus. Ant sienų ir palangių

lipa bepražystančios glicinijos ir sausmedis, aukštos tulpės rikiuojasi abipus tako, vedančio link plačių paradinių durų, nudažytų ryškia žydra spalva ir besipuikuojančių švytinčiu žalvariniu belstuku. Namas stovi kaimelio pakraštyje, jo sodas ribojasi su užliejamosiomis lankom. Tolumoje lyg sidabro kaspinas vinguriuoja upelis. Vežikas sustoja prie tolimesnės namo pusės, ant žvyruoto keliuko, iš kur apsamanoję laiptai veda prie kuklesnių durų.

– Tu vaikščiosi pro šias duris ir niekur kitur, – trumpai meta jai ponia Bel joms einant vidun.

– Žinoma, – atsako sudilginta Ketė. Nejau moteriškė mano, kad ji niekada nėra dirbusi?

– Dabar klausykis atidžiai, kai aš tau viską rodysiu. Neturiu laiko kartoti, man reikia eiti ruošti arbatą. Šeiminkė, ponia Kaning, nori tave matyti, kai tik spėsi susitvarkyti ir persirengti.

– Persirengti?

– Taip, persirengti! O gal manei prisistatyti jai su šituo nudriskusiu sijonu, purvinais palaidinės rankogaliais ir sudilusiais batų raišteliais? – Pilkos ponios Bel akys išties aštrios.

– Atsarginę palaidinę aš turiu, išeiginę, galiu apsivilkti, bet šis sijonas vienintelis, kurį turiu, – sako Ketė.

– Negaliu patikėti, kad taip atrodydama turėjai tarnybą Londone!

– Aš turėjau uniformą. Man... teko ją gražinti, kai išėjau iš darbo.

Ponia Bel įsisprendžia rankomis į tas vietas, kur turėtų būti klubai. Ketė atkakliai žiūri į ją, nesileidžia įbauginama. Vyresniosios moters krumpliai sutrūkinėję ir paraudę. Jie smenga į jos kūną, įsispraudžia į jį. Jos pėdos pasuktos į vidų, kojos se-

niai išlanko lanku, kapituliavusios prieš joms tenkantį svorį. Jos kulkšnys atrodo lyg iš riebios tešlos, su duobutėmis, matomomis per kojines. Stovėdama prieš ją, Ketė susikryžiuoja rankas, jų kaulėtumas veikia ją raminaimai.

– Na, – pagaliau ištaria ponia Bel, – tai šeimininkės reikalas, aprūpins ji tave drabužiais ar ne. Jei ne, turėsi susikurpti pati. Tau reikės pilkos arba rudos suknelės iš ryto, juodos vakarui ir ką nors apsirengti į bažnyčią. Kitą savaitę Tačame bus išparduodami skudurai. Galėtum ką nors ten rasti ir persisiūti.

Ketės kambarys pastogėje. Ten trys kambariai iš eilės, visi su vaizdu į šiaurę pro stoglangius ir išeinantys į šviesų koridorių pietų pusėje. Matyt, architektas bus pamanęs, jog koridorius saulės šviesos nusipelno labiau nei tarnai. Ketė pastato krepšį prie lovos kojūgalio ir apžvelgia savo naujuosius namus. Tuščios išbaltintos sienos, geležinė lovelė ir kabantis virš jos žalvarinis krucifiksas, Biblija ant pintos šiaudinės kėdės, praustuvas, aprintas užuolaidos. Dar yra siaura spinta drabužiams ir dygsniuota vatinė antklodė, sulankstyta ir padėta lovos kojūgalyje. Sparčiais žingsniais Ketė pereina kambarį, nukabina nuo sienos krucifiksą ir sviedžia tolyn iš akių, po lova. Jis užkliudo naktipuodį, melodringai skambtelėdamas. Ketės pirštai, regis, dilgsi tose vietose, kur lieté lygų metalinio kryžiaus paviršių. Iš susijaudinimo trindama rankas į sijoną, ji užsimerkia ir ginasi nuo prisiminimų, atkuriančių labai panašų vaizdą: Jėzus, iškilmingai stebintis ją nuo aukštos sienos, abejingas jos kančioms. Paskui ji atsistoja prie lango, žvelgia į pievelę ir už jos besiganančią bandą rusvų galvijų. Kokia plati tuščia erdvė. Ji galvoja apie savo draugę Londone,

apie Tesę, gyvų žalių akių, amžinai dėl ko nors susijaudinusią. Tos mintys jai kelia skausmą. Ji neturi adreso, kuriuo galėtų parašyti, nė nenutuokia, kur Tesė galėtų būti. Tesei greičiausiai ne taip pasisėkė kaip jai, susiradusiai naują tarnybą. *Man pasisėkė*, su kartėliu kalba sau Ketė. Pastaruoju metu jai šitaip buvo sakoma daugybę kartų.

Už jos durys pačios užsitrenkia, kliudytos atsitiktinio vėjo gūσιο. Ketė sustingsta, kiekvienas raumenėlis įsitempia. Stovi it mietą prarijusi ir stengiasi alsuoti, nors oras staiga tampa per tirštas. *Jos neužrakintos*, sako sau. *Tik uždarytos. Neužrakintos*. Ji lėtai atsisuka į duris, įsitempusi, tarsi ten lauktų koks siaubas. Kambarėlio sienos lenkiasi į vidų, spaudžiasi prie jos tarsi šlapias audeklas. Jos keliai dreba, ji nusvyrinėja prie durų kaip kokia senutė, suima už rankenos būdama tikra, kad išsigauti laukan nepavyks. Apvalus metalinis durų bumbulas sukamas barška jos rankoje, ir pravėrusi duris per kelis neįkainojamus colius ji supranta, kad tai jos drebulys verčia rankeną virpėti. Ausyse šniokščia, ji atremia veidą į nelygų durų medį, laukdama, kol apsiramins. *Niekada daugiau*, galvoja ji. *Niekada, niekada, niekada*.

Estera įsitaiso prie riešutmedžio rašomojo stalo priešakinėje svetainėje, pasidėjusi priešais atverstą namų ūkio sąskaitų knygą. Šitaip ji kas savaitę priima poniją Bel aptarti valgiaraščio, namų ūkio išlaidų, taip pat tariasi su vyrais dėl kaminų valymo, bakalėjos prekių pristatymo ir dviračių remonto. Ji vaizduojasi daranti prideramą ir teisingą išpūdį – moteriška, bet dalykiška; valdinga, bet prieinama. Popiečio saulė lieja geltonį ant ažuolinių grindų,

išryškindama tingų dulkelių ir kambarinių musių šokį. Estera nekantriai nuveja per arti priskridusią musę. Plaukuoti jų kūneliai jai atgrasūs, ir ji pakęsti negali, kai jos guli negyvos ant palangių džiūdamos ir sunkėdamos, sukryžiavusios šeriuotas kojeles, sakytum, tikėdamosi paskutinio palaiminimo. Jai be galo atlėgo, kad nuo dabar nebereikės pačiai jų iš ten šluoti. Poniai Bel buvo tikrai sunku tvarkytis ir su valymu, ir su virimu – dangus liudininkas, iš tos moteriškės nēr ko tikėtis didelės spartos. O, kad ponია Bel nebūtų tokia baisiai stora. Protestuojamai cypiančios grindys praneša apie jos artėjimą kiekvienąsyk jai palikus tvirtesnius pusrūsio akmenis, ir jos išvaizdos nepavadinsi elegantiška. Žinoma, moteris turi būti apvalių formų, linkiai jos siluetui dera labiau nei kampuotumas, bet juk turi būti aiškios linijos. Ne kažin kiek naudos tedavė ir ponios Bel pastangos veržtis korsetu. Prieš nežinia kiek metų ji nešiojo jį, bet jis tik suspausdavo jai kūną per vidurį, apsunkindamas viršų ir apačią taip, kad ji vos galėdavo atsistėti ar pasukti galvą. Tikra pagunda būdavo stebėti jos manevrus, nors vaizdas ir baugino.

Estera ir dabar ją girdi – kaip ji eina iš virtuvės, lydima girgždesio ir bildesio. Ji tiesiau atsisėda kėdėje ir nutaiso malonią, mandagią šypseną. Akimirksnį būgštauja, kad pasirodys prasčiau, palyginti su ankstesniuoju, pasaulietiškesniu, Ketės Morlėj darbdaviu. Paskui prisimena, kad ta mergaitė atstumtoji, ir nurimsta, kiek susigėdusi dėl savo nerimastavimo, juk jos vaidmuo yra motiniškai globoti ir auklėti.

– Naujoji tarnaitė, ponია, – trumpai pasibeldus praneša ponია Bel.

– Ačiū, ponია Bel. Užėik, Kete, – šiltai pakviečia Estera, bet paskui sudvejoja.

Ketė Morlėj atrodo kone kaip vaikas. Kokią sekundę Estera mano, jog įvyko klaida. Mergaitė vos penkių pėdų ūgio, atrodo gležna ir kaulėta tarsi paukštelis. Jos pečiai siauri, rankos ir kojos plonytės. Plaukai, mažne varno juodumo, nukirpti trumpai. Jie liečia ausis ir atrodo jokių būdu ne moteriškai. Priekyje Ketė juos susmeigė, atidengdama kaktą, dėl to atrodo tik dar panašesnė į mokinukę. Tačiau jai prisiartinus prie stalo Estera įsitikina, kad klaidos nesama. Jos veidelis siauras, smakras smailus ir aštrus, bet po akimis ratilai, o tarp antakių įsirėžusi raukšlė, bylojanti apie gyvenimo patirtį. Ketė žvelgia į Esterą nemirksinčiomis rudomis akimis su tokia ramia atida, kad Estera pasijunta nesmagiai, kone sutrinka. Ji dirsteli į poniją Bel, einančią lauk iš kambario, ir iš suspaustų ūkvedės lūpų aiškiai supranta, ką toji mano apie šitą naująją tarnaitę.

– Ką gi, – nervindamasi ištaria Estera. – Ką gi, Kete, sėskis. – Mergina pritupia ant raižytos kėdės kraštelio priešais, tarsi bet kurią akimirką galėtų pasprukti. – Labai džiaugiuosi, kad saugiai atvažiavai. – Mintyse ji buvo pasiruošusi, ką sakys merginai, kad toji pasijustų laisvai ir suprastų, į kokius malonius, ramius ir dievobaimingus namus pateko, bet merginos pasirodymo sukeltas šokas viską jos galvoje sumaišė, ir dabar ji nebežino, ką norėjo pasakyti. – Esu tikra, kad tau čia bus labai gera, – pamėgina ji. Ketė sumirksi, ir nors jos veidas nepasikeičia ir ji neprataria nė žodžio, Esterai susidaro aiškus įspūdis, jog mergina abejoja pastaruoju jos teiginiu. – Vaje! Niekad nesu mačiusi taip nukirptų plaukų kaip tavo! Ar Londone dabar tokia mada? Ar aš siaubingai atsilikus? – išberia Estera. Jos pačios plaukai yra jos karališkas pasididžiavimas. Jie šviesūs, vešlūs ir minkšti, ir kasryt patys papursta ant viršugalvio, tarsi tiksliai žinotų, kaip reikia.

– Ne, ponია, – tyliai sako Ketė, nė akimirkai nenuleisdama savo įdėmaus žvilgsnio. – Anksčiau turėjau ilgus plaukus. Buvau priversta juos nusikirpti, kai... po mano įkalinimo. Jie buvo siaubingai užkrėsti utėlėmis.

– O! Utėlėmis! Kaip šlykštu! – pasibaisėjusi sušunka Estera. Jos rankos pačios pakyla prie galvos, tarsi ją saugodamos, ir ji nevalingai atšlyja nuo stalo.

– Jų tikrai jau nebėra, užtikrinu jus, – sako Ketė, ir jos lūpose šmėsteli nežymi šypsena.

– Na, tuomet gerai. Taip. Ką gi. Esu tikra, kad ponija Bel supažindino tave su tavo pareigom, ir prašyčiau kreiptis į ją visais reikalais, susijusiais su tavo darbu. Tau reiks keltis pusę septynių ir būti pasiruošus dirbti nuo septintos, bet tikriausiai nebūsi pati pirma atsikėlusį namuose – mano vyras be galo mėgsta pasivaikščiojimus ir gamtą, ypač linkęs ją grožėtis saulei tekant. Dažniausiai jis bus atsikėlęs ir išėjęs į lauką prieš tau nulipant žemyn, todėl nenusigąsk, jei susidursi su juo labai ankstyvą metą. Iki pasivaikščiojimo pusryčių jam nereikia. Tavo laisvas laikas bus tarp trečios ir penktos valandos popiet, išskyrus arbatą, bet tik tuomet, jei atliksi visus savo darbus taip, kad ponija Bel būtų patenkinta.

Estera nutyla ir pažvelgia į Ketę Morlėj. Tolygus, įdėmus merginos žvilgsnis atima drąsą. Jos tamsių akių gelmėje slypi kažkas, ko Estera niekad nėra mačiusi ir negali atpažinti. Šmėkščioja kontūrai kažin ko keisto, nenuspėjamo.

– Taip, ponija, – pagaliau ištaria Ketė visai neišraiškingu balsu.

– Ketė... tavo visas vardas Katerina, tiesa? Ar tau nepatiktų vadintis Kiti? Naujas vardas naujai pradžia? Manau, tau labai tiktų, – nusišypso Estera.

– Aš visada buvau Ketė, ne Kiti, – suglumusi sako Ketė.

– Taip, suprantu, bet ar nemanai, kad Kiti būtų geriau? Gal kartu su senuoju vardu atsikratytum ir visų senųjų bėdų? Supranti? – aiškina Estera.

Ketė, regis, svarsto tai, ir jos akys pasidaro atšiaurios.

– Aš visada buvau Ketė, – tvirtina ji savo.

– Na ir labai gerai! – šūkteli sutrikusi Estera. – Gal norėtum ko nors manęs paklausti?

– Tik noriu pasakyti, ponია, kad aš negaliu dėvėti korseto. Po mano ligos gydytojas pasakė, kad jis pernelyg užspaustų krūtinę.

– Tikrai? Kaip gaila. Žinoma, tu privalai žiūrėti savo sveikatos, net jei kam nors tai pasirodytų nepadoru. Ar tavo būklė gerėja? Ar manai, kad kada nors vėliau galėsi ji dėvėti?

– Negaliu pasakyti, – atsiliepia Ketė.

– Na, ką gi, laikas parodys. Kete, noriu, kad žinotum... – Estera dvejoja. Kažkodėl iš anksto paruošti žodžiai atrodo kone kvaili dabar, kai ji sėdi akis į akį su mergina. – Aš noriu pasakyti, kad čionai tau niekas neprikaišios. Tavo... praeities bėdų. Šiuose namuose tu gauni progą pradėti viską iš naujo ir gyventi tvarkingą, dievobaimingą gyvenimą. Mudu su vyru visuomet sakėme, jog gailėstingumas yra didžiausia iš visų dorybių, ir prasideda ji namuose. Tikiuosi, pamatysi, kad mes laikomės savo principų.

Ir vėl ta trikdanti pauzė, ta nejudri veido išraiška. Esteros nugara nubėga šiurpuliukas, galvos oda nemaloniai sudilgčioja – visai kaip tuomet, kai ji savo miegamajame aptinka juodą vorą, besislepiančią užuolaidų klostėse.

– Ačiū, ponია, – ištaria Ketė.

*Bet jūs tik išstatote save pajuokai. Jūs, vyrai.
Moterys yra nemirtingos. Mes pratęsiame save vaikuose
ir vaikų vaikuose, o vyrai rungiasi, kas pirmas
pareikš savo teisę į kokį nors kalną.*

KATHERINE WEBB (Katerina Veb, g. 1977 m.) – britų rašytoja, kurią nuo vaikystės žavi apieisti dvarai ir senovės pėdsakus išsaugoję pastatai. Jos knyga „Palikimas“ iškart atkreipė skaitytojų dėmesį dėl literatūrinės kokybės ir intriguojančios istorijos. Šiuo metu autorė jau yra parašiusi penkis romanus, jie išversti į 26 kalbas. „Nematomieji“ – antras jos romanus lietuvių kalba.

Viskas prasideda, kai surandamas prieš šimtą metų per Pirmąjį pasaulinį karą žuvusio nežinomo kareivio kūnas. Kas jis? Ir apie kokius baisius įvykius kalba du prie jo kūno rasti moters laiškai? Jauna žurnalistė Li Hikson ima tirti istoriją, nukeliančią ją į 1911 metų Angliją... Laikus, kai baigiasi Viktorijos epocha, grėsmingai artinasi Pirmasis pasaulinis karas, nusistovėję papročiai ir visuomenės normos ima trūkinėti ir keistis. Tačiau apsnūdusiame Berkšyro kaimelyje viskas po senovei. Jauna naivi pastoriaus žmona Estera Kaning trokšta vyro meilės ir šeimyninės laimės, tačiau atvykusi nauja tarnaitė Ketė išjudina daugybę įvykių, pakeisiančių visų namiškių gyvenimus. Nes Ketė turi praeitį – praeitį, į kurią jos naujoji šeimnininkė linkusi žiūrėti pro pirštus, bet kurios taip ir nesupras...

„Nematomieji“ – romanus apie stiprias aistras, valdžiusias ir tebevaldančias mūsų protus ir kūnus: geismą, tikėjimą, pavydą, skriaudą, doryingumą. Apie okultinius įvykius, intrigas ir žmogžudystę, sugriovusią 1911-ųjų kaimo ramybę. Tai pasakojimas apie praeitį, kurioje atpažįstame savo pačių jausmus ir troškimus.

ISBN 978-609-466-165-5

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt